

DAFTAR ISI

Kandungan	Halaman
Motto	ii
Abstrak	iii
Penghargaan	vi
Jadual Transliterasi	viii
Senarai Singkatan Nama	x
Dedikasi	xi
Daftar Isi	xii

Pendahuluan

A. Pengenalan	1
B. Latar Belakang Masalah	2
C. Takrif Tajuk	5
D. Tinjauan Penulisan-Penulisan Terdahulu	8
E. Kandungan Kajian	10
F. Rasional Kajian.	10
G. Batasan / Skop Kajian	12
H. Metodologi Penyelidikan	13
I. Sistematika Penulisan	23

BAB PERTAMA

LATAR BELAKANG KAJIAN

1.0.	Pengenalan	27
1.1.	Sejarah Kemasukan Islam Ke Kelantan	28
1.2.	Institusi Pendidikan Di Kelantan	30
1.3.	Institusi-Institusi Pentadbiran Islam Di Kelantan	38
1.3.1.	Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan.	38
1.3.2.	Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Kelantan.	39
1.4.	Yayasan Islam Kelantan (YIK)	41
1.5.	Yayasan Pengajian Tinggi Islam Kelantan (YPTIK)	46
1.6.	Kesimpulan	48

BAB DUA

DOKTRIN *NŪR MUḤAMMAD*

2.0	Pengenalan	49
2.1	Pengertian <i>Nūr Muḥammad</i>	50
2.1.1.	Bahasa.	50
2.1.2	Istilah	52
2.1.3.	Pandangan Aliran Mazhab.	57
2.2.	Sejarah Kelahiran Doktrin <i>Nūr Muhammad</i> .	77
2.3.	Persoalan-Persoalan Utama Dalam Doktrin <i>Nūr Muḥammad</i> .	80
2.3.1.	Kejadian Makhhluk Pertama Menurut Al-Qur'an Dan Al-Hadith	80

2.3.2.	Nabi Adam Sebagai Manusia Pertama.	84
2.3.3.	Kejadian Adam Daripada Tanah	88
2.4.	Kritikan Terhadap Doktrin <i>Nūr Muḥammad</i>	90
2.4.1.	Tafsiran Al-Qur'an.	90
2.5.	Kesimpulan	95

BAB TIGA

PERKEMBANGAN DOKTRIN *NŪR MUḤAMMAD*

3.0.	Pengenalan	99
3.1	Sejarah Kemunculan Dan Perkembangan Fahaman <i>Nūr Muḥammad</i> Di Negeri Kelantan.	99
3.2.	Hubungan Antara Syi'ah Dengan Tasawuf	102
3.3.	<i>Nūr Muḥammad</i> Di Dalam Kitab-Kitab Yang Terdapat Di Negeri Kelantan	107
3.3.1.	Kitab-Kitab Yang Menyokong Fahaman <i>Nūr Muḥammad</i>	108
3.4.	Pendapat Ulama Tentang Doktrin <i>Nūr Muḥammad</i>	120
3.4.2.	Pandangan Ulama Yang Menyokong	120
3.4.3.	Pandangan Ulama Yang Menentang.	127
3.5.	Kesimpulan.	134

BAB EMPAT

PENGANALISISAN DATA

4.0	Pengenalan	136
4.1	Borang Soal Selidik	136
4.2	Wawancara	138

4.3	Masalah Kajian	139
4.4	Keputusan Borang Soal Selidik	140
4.4.1	Jantina	140
4.4.2	Umur	140
4.4.3	Tempat Tinggal	141
4.4.4	Tahap Pendidikan	142
4.4.5	Tempoh Belajar Di Pondok.	143
4.4.6	Kerjaya	143
4.4.7	Pembacaan	144
4.4.8	Pengkajian	145
4.4.9	Guru Agama Khusus	145
4.4.10	Kemahiran Guru Agama Khusus	145
4.4.11	Kewajipan Setiap Individu Muslim Memelihara Kesucian Dan Kebenaran Islam.	146
4.4.12	Al-Qur'an Dan Hadith Yang Sahih Sebagai Rujukan Terhadap Sebarang Kekeliruan Dalam Ajaran Islam.	146
4.4.13	Kebiasaan Mendengar Perkataan <i>Nūr Muḥammad</i>	146
4.4.14	Mendapat Maklumat Tentang <i>Nūr Muḥammad</i> Melalui Cakap-Cakap Orang.	147
4.4.15	Mendapat Maklumat <i>Nūr Muḥammad</i> Melalui Kitab Atau Buku.	148
4.4.16	Pengajaran Tentang <i>Nūr Muḥammad</i> Oleh Tok-Tok Guru Pondok	148
4.4.17	<i>Nūr Muḥammad</i> Adalah Merupakan Suatu Persoalan Akidah.	149

4.4.18	<i>Nūr Muḥammad</i> Merupakan Satu Aspek Penting Dalam Akidah Islam.	150
4.4.19	Kemantapan Akidah Berdasarkan Pegangan Kepada <i>Nūr Muḥammad</i> .	150
4.4.20	Doktrin <i>Nūr Muḥammad</i> Amat Sukar Untuk Difahami.	151
4.4.21	<i>Nūr Muḥammad</i> Merupakan Suatu Persoalan Tasawuf.	152
4.4.22	Untuk Mengenal Diri Dan Mengenal Allah, <i>Nūr Muḥammad</i> Adalah Penting Difahami.	152
4.4.23	<i>Nūr Muḥammad</i> Sebagai Makhluq Pertama Ciptaan Allah.	153
4.4.24	<i>Nūr Muḥammad</i> Dijadikan Daripada <i>Nūr</i> Allah.	154
4.4.25	<i>Nūr Muḥammad</i> Adalah <i>Qadīm</i> (Sediakala) Kerana Ia Terbit Dari Allah Yang Maha <i>Qadīm</i> .	155
4.4.26	Hadith Nabi Riwayat Sayyidina Jābir Adalah Dalil Utama Kepada Pegangan Ini.	155
4.4.27	Kesahihan Sesuatu Hadith Tidak Penting Dalam Persoalan <i>Nūr Muḥammad</i> .	156
4.4.28	Sebahagian Besar Hadith-Hadith Yang Menjadi Sandaran Kepada <i>Nūr Muḥammad</i> Adalah <i>Da'if</i> .	157
4.4.29	<i>Nūr Muḥammad</i> Mempunyai Kaitan Yang Rapat Dengan Fahaman <i>Waḥdah Al-Wujūd</i> .	158
4.4.30	Kepercayaan Dan Sokongan Terhadap Fahaman <i>Waḥdah Al-Wujūd</i>	158
4.4.31	<i>Nūr Muḥammad</i> Dalam Ajaran Martabat Tujuh	159
4.4.32	<i>Nūr Muḥammad</i> Adalah Satu Teori Falsafah Yang Menyimpang Daripada Islam	160

4.4.33	Doktrin <i>Nūr Muḥammad</i> Berasal Daripada Fahaman Syi'ah.	161
4.4.34	Aliran-Aliran Tarekat Mempercayai Doktrin <i>Nūr Muḥammad</i> .	161
4.4.35	<i>Nūr Muḥammad</i> Tidak Wajar Dibincangkan Secara Terbuka Kerana Ia Tidak Mampu Difahami Oleh Orang Awam	162
4.4.36	Fahaman <i>Nūr Muḥammad</i> Tidak Menambahkan Iman	162
4.4.37	Fahaman <i>Nūr Muḥammad</i> Tidak Membantu Meninggikan Agama	163
4.4.38	<i>Nūr Muḥammad</i> Adalah Suatu Khurafat Yang Mesti Dihapuskan	163
4.4.39	Kali Pertama Mendengar Tentang <i>Nūr Muḥammad</i> .	164
4.5	Wawancara	165
4.5.1	Pendokong Fahaman <i>Nūr Muḥammad</i>.	166
	Responden 1 : Ustaz Uthman El-Muhammadi	166
	Responden 2 : Hj Abdul Hamid Abdullah (Baba Hamid)	169
	Responden 3 : Pak Su Haji Hamid (Pak Su Hamid)	172
	Responden 4 : Tuan Guru Haji Mohammad Zain.	173
	Responden 5 : Encik Ahmad Bin Haji Saud.	174
	Responden 6 : Tuan Guru Haji Abdullah Lubok Tapah	176
	Responden 7 : Hj Che Husin Bin Abdul Latif	177
	Responden 8 : Us. Salleh Bin Ismail	178
	Responden 9 :Ustaz Zawawi Latiff	180

4.5.2 Penentang Doktrin Nūr Muḥammad.	180
Responden 1 : Dato' Haji Hasbullah Bin Mohd. Hassan. (Mufti Kerajaan Negeri Kelantan)	180
Responden 2 : Dato' Haji Daud Bin Yusoff (Qadhi Besar Kerajaan Negeri Kelantan.)	181
Responden 3 : Encik Abd. Aziz Bin Yusoff (Pen. Pengarah Akidah, Bhgn Penyelidikan, Jakim.)	182
Responden 4 : En. Hasanan B. Ramli (Pen. Pengarah Penyelidikan Jab. Hal. Ehwal Islam Kelantan).	182
Responden 5 : Prof. Dr. Abd. Fatah Haron Bin Ibrahim, (Pensyarah UKM.)	183
Responden 6 : Prof. Madya Dr. Johari Bin Mat. (Pensyarah Universiti Malaya, Nilam Puri, Kelantan).	185
Responden 7 :Dr. Mahmud @ Zakaria Bin Daud (Pensyarah KIAS).	186
Responden 8 : Tuan Haji Wazir Bin Haji Che Awang (Sheikh Pondok Moden, Kandis, Bachok, Kelantan).	187
Responden 9 :Tuan Guru Haji Hasyim, Pondok Pasir Tumbuh	188
Responden 10 : Abdullah Al-Qari Bin Hj. Salleh	189
Responden 11 : Tuan Guru Hj Muhammad Nouruddin Marbu Al-Banjari Al-Makki	190
4.6 Kesimpulan	191

BAB LIMA

PENUTUP

5.0	Pengenalan	194
5.1	Kesimpulan	196
5.2	Seruan Dan Cadangan	198
5.2.1	Pihak Berkuasa.	198
5.2.2	Ulama	199
5.2.3	Masyarakat.	200

BIBLIOGRAFI

Rujukan Utama	202
Rujukan Bahasa Arab	202
Rujukan Buku-Buku Bahasa Melayu / Indonesia	204
Rujukan Melayu / Jawi	207
Rujukan Inggeris	207
Kamus Dan Ensiklopedia	208
Majallah, Jurnal, Akhbar Dan Lain-Lain Bahan Bercetak	208
Rujukan Laman Web	211
Senarai Nama Responden	212
Lampiran-Lampiran	214
Lampiran A : Hikayat <i>Nūr Muḥammad</i>	214
Lampiran B : Kitab <i>Daqā'iq Al-Akhbār</i>	219

Lampiran C : <i>Al-Durr Al-Nafis</i>	223
Lampiran D : i- Hadith Jābir Di Dalam Kitab Risalah Tasawuf	224
ii- Hadith Jābir Di Dalam Kitab <i>Kasyf Al-Khafā'</i> .	229
Lampiran E : <i>Kasyf Al-Ghaybiyyah</i>	230
Lampiran F : Kertas Soal Selidik	235
Lampiran G : Surat Akuan Penyelidikan	242